

Bostadsrättsföreningen

Krokvägen nr 1

50 år

19 april 1955 – 19 april 2005

Lennart Holmer

## Några minnesbilder från 50 år med bostadsrättsföreningen Krokvägen nr 1

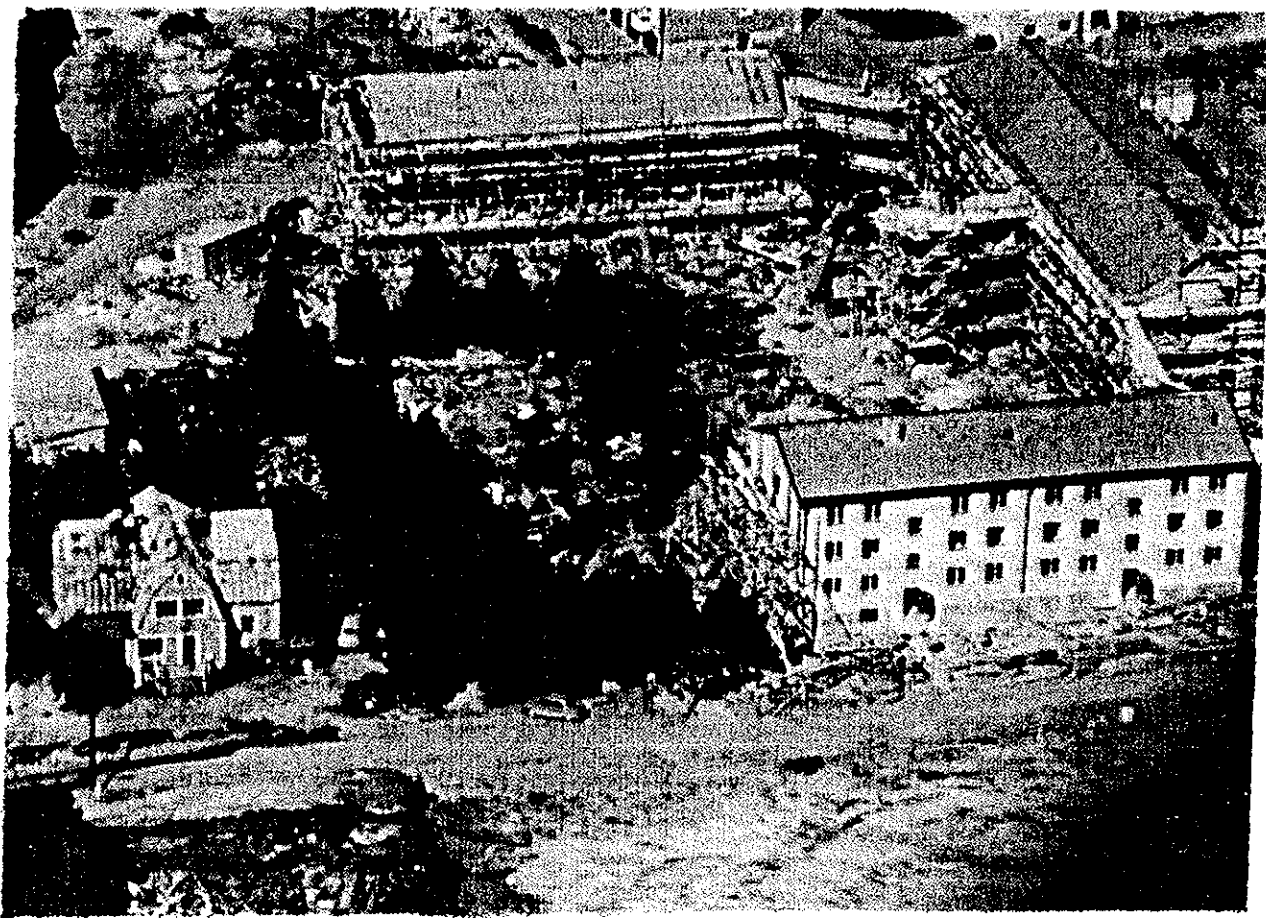
Det rådde stor brist på moderna lägenheter och villor i Härnösand på 50-talet. Kön till stadens bostadsregister var lång.

För att hjälpa upp bostadsbyggandet beslutade ledningen vid AB Härnöverken med civilingenjör Hugo Trangius att tillsammans med Härnösands stad och dess ledare drätselldirektör Arne Olsson bilda en bostadsrättsförening med beteckning Krokvägen nr 1.

Detta skedde vid sammanträde den 21 mars 1955. Föreningen registrerades den 19 april 1955. Stadens enda höghus var då uppfört på södra Brännan. I övrigt tillkom bostadsrätter i närområdet. Prästjorden, Gånsviksdalen etc. var fortfarande åker med lador och ett och annat hus. Av bilden på framsidan framgår hur omgivningen såg ut då husen byggdes.

I uppgörelsen mellan Härnöverken och Härnösands stad beslutades att bostadsrättsföreningen skulle omfatta 78 lägenheter, två tvättstugor och två lokaler i fem huskroppar. Vidare skulle det anordnas två skyddsrum enligt länsstyrelsens anvisning. Av de 78 lägenheterna beslutades att staden skulle få disponera 35 lägenheter och de resterande lägenheterna av Härnöverken. Anställda vid Härnöverken erbjöds som förmån att efter tio års anställning få insatsen efterskönt. Insatsen var då 2 316 kronor för en trea 2 316 kronor och månadsavgiften var 247:50.

Efter det att de två lokalerna blivit klara hyrde skolstyrelsen dessa för småskolan; Det var stora barnkullar och brist på lokaler.



För bebyggande av tomtmarken avgränsad av Krokvägen, Frideborgsgatan och Brännavägen hade Byggnads AB Skandia utarbetat ritningar till de fem husen. Efter att finansiering ordnats tecknade styrelsen kontrakt med Byggnads AB Skandia i Västerås för en kostnad av 3 156 770 kronor. Medlemmarna flyttade in allt eftersom huskropparna blev färdigställda.

Bilismen hade inte slagit igenom på allvar under 50-talet, så av föreningens 24 garage hyrdes fyra ut till utomstående och ett garage uppmärktes för 20 mopeder, som var standardfordon på den tiden.

För många var det en stor standardökning att få flytta in i en modern lägenhet med centralvärme, badrum och toaletter.

Det har varit en trivsamt förening och det finns familjer som fortfarande bor kvar efter alla år.

Efter det att styrelsen med representanter från Härnöverken och Härnösands stad valts upptäcktes problem av olika slag.

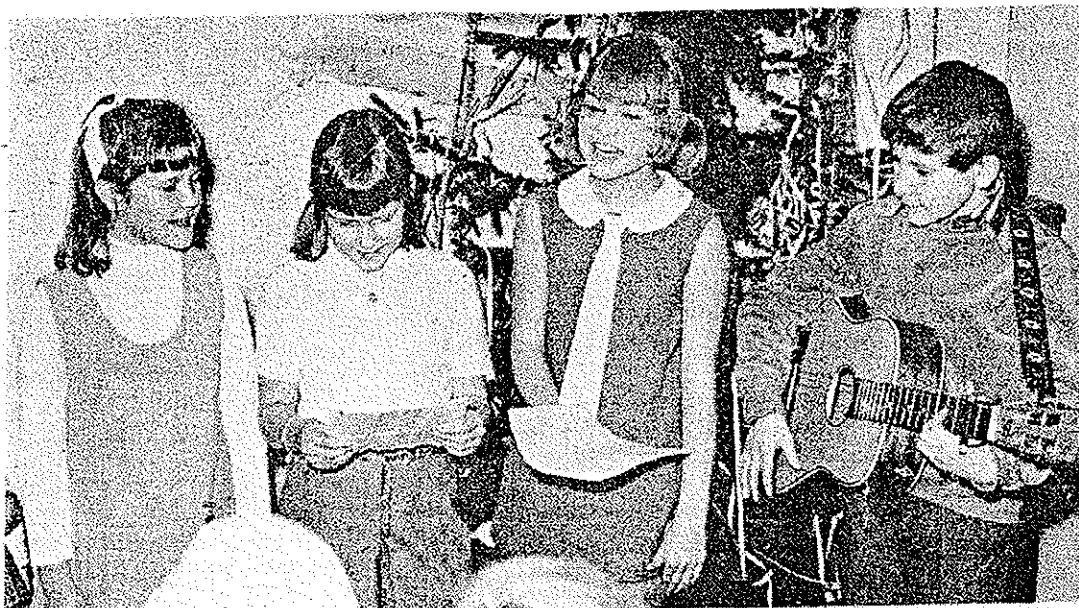
Isolering på vindar var undermålig, bråte låg kvar efter byggnationen delvis under isoleringen. Efter rensning bättrades detta med att 25 centimeter lös isolering sprutades upp på vinden. Vidare märktes rätt snart att takteglet började flagna. Efter utförd analys på en tegelpanna konstaterades att den var felbränd. Föreningen beställde 10 000 taktegel från ett tegelbruk i Uppland. Medlemmar i föreningen ställde upp och på kvällstid byttes allt söndrigt taktegel, ett mycket krävande arbete.

Huvudentreprenören AB Skandia började redan under byggtiden ha betalningssvårigheter som så småningom slutade i konkurs. Detta ledde till en hel del problem för föreningen.

#### **Så till lite trivsammare frågor**

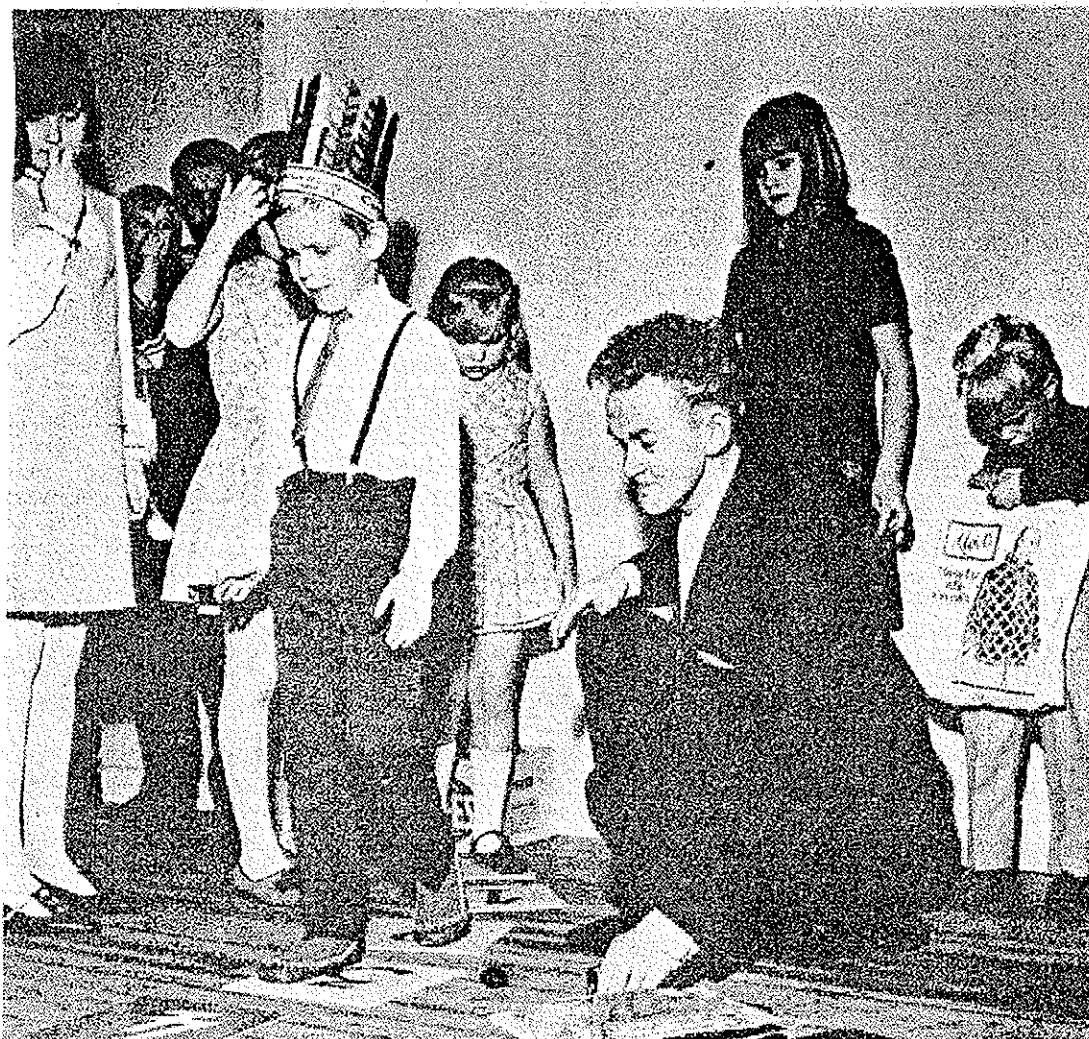
Året var 1960 när tre ur styrelsen funderade på hur man skulle kunna ordna något trevligt för de boende. Det var Nils Eklund, Lennart Sundqvist och Lennart Holmer som bildade en nöjeskommitté.

Vid julen 1960 restes två julträd av jätteformat. Den traditionen har glädjande nog följts upp under alla år. Dessutom anordnades julfester och skidtävlingar i många år. Julfesterna var i regel förlagda till Vangsta skola, (för närvarande Mc-gruppen Albatross lokal). Det fanns då 100-110 barn inom föreningen



*Den här unga kvartetten på Vangstagården bjöd på glada julsånger till gitarr. Fr v Eva Eklund, Catrin Holmer, Ann Fällgren och Jan Olov Eklund.*

## *Julfest för hela slanten för 140 på Vangstagaråden*



*Här gäller det att hålla tungan rätt i munnen och välja rätt siffra tänker Stefan Bergqvist t. v. medan lekledare Jack Wall kontrollerar att allt går rätt till.*

Utomhus upplystes infarten av marschaller. Inomhus vankades underhållning av skilda slag, trolleri, barn som uppträdde, jullekar med Hilding Abrahamsson och dragspelsmusik av Ekman. Barnen fick godispåsar och föräldrarna bjöds på kaffe. Det ordnades även någon gång surströmmingsfest med dans. Lotterier bidrog till att klara finanserna och mycket tiggdes ihop.

## Kallt ute — värme inne...

UTOMHUS VAR det kallt, men inomhus var festglädjevärmande när ett hundratal ungdomar och många föräldrar samlades på söndagskvällen till julfest på Vangstagården i Härösand. Det var... Bostadsrättsföreningen Krokvägen 1 som för femte året i rad ordnade en trivsamt familjeräff. Arrangörerna fick ett mycket högt besök av både yngre och äldre festbesökare för allt det som bjöds under samvaron. Det blev en julfest med stort jultycke alla. Det var som vanligt den duktiga programkommittén hrr Nils Eklund, Lennart Sundqvist och Lennart Holmer som svarade för arrangemangen.



### BRÄNNAFEST

Bostadsrättsföreningen Krokvägen 1 på Brännan höll även i år till i Vangstagården. Hundratal barn med föräldrar trivdes tillsammans med värdherrarna Nils Eklund, Lennart Holmer och Lennart Sundqvist. Föreningen kunde julfira. Det var femte året i rad som lämnat till en egen liten tvetsdand tillsammans.

16 januari 1966



Här bekantar sig Mikael Carubro och Ulf Damm med den festlige clownen på Vangstagården, Erling Wall.

Skidtävlingar var under många år förlagda till vattentornet vid Kappelsberg. Målskynke, nummerlappar, vallor av skilda slag tillhandahölls av KA 5. Det vallades febrilt, många föräldrar ville att deras telningar skulle vinna. Andra visste att alla som deltog fick pris oavsett placering. Efteråt samlades alla vid långbord framför garagelängan vid Brännavägen 23. Vi hade god kontakt med Nya Norrland och Västernorrlands Allehanda som kom och tog bilder. Referat från skidtävlingarna m.m. lämnades in.

Det var en härlig tid. När man var ute inom föreningen kom barn, och frågan var alltid: "blir det skidtävling i år också?", "blir det julfest i år också?".

Dessa sammankomster gjorde att familjerna blev bekanta med varandra, vilket skapade en god sammanhållning inom föreningen.

Vidare ordnades majbrasa nedanför vattentornet, då saknades där gångvägar och Härnösandshus hade ännu inte etablerat sig där.

Med Härnösands stad ordnade vi belysning till pulkabacken vid vattentornet så att barnen kunde åka där i belysning vintertid.

## LITEN MEN NAGGANDE GOD

15 Mars 1964



Kan man inte bli för gammal för att sporta, så kan man väl inte heller vara för ung, menade treårige Stefan Olsson, Härnösand, och ställde upp bland de "stora" vid en skidövling på söndagen som arrangerades av bostadsrättsföreningen Krokvägen 1, Härnösand.

qvist 5,06, 4) Stefan Olsson 5,41.  
1,5 km:

Flickor födda 1958-1959, 1) Lena Dyrén 8,16, 2) Pia Ulander 8,44.

Flickor födda 1956-1957, 1) Eva Eklund 7,17, 2) Berit Westerlund 8,49, 3) Elisabeth Hemström 9,14.

Pojkar födda 1958-1959, 1) Christoffer Johansson 8,02, 2) Rolf Westerlund 8,12, 3) Anders Eliasson 9,22.

Pojkar födda 1956-1957, 1) Hans Sundqvist 6,36, 2) Ulf Damn 6,37, 3) Bengt Johansson 7,19.

2,5 km:

Flickor födda 1954-1955, 1) Erika Asplund 10,23, 2) Kristina Pettersson 12,17.

Pojkar födda 1954-1955, 1) Jan Olof Eklund 7,91, 2) Anders Hultgren 9,43, 3) Mats Edman 9,30.

Pojkar födda 1952-1953, 1) Claes-Göran Sundqvist 7,53, 2) Nils Strandqvist 8,16.

## 60 deltog i barntävling

Bostadsrättsföreningen Krokvägen nr 1:s barnskidtävlingsgick traditionsenligt av stapeln på söndagen vid Kapellsberg i strålände solskin och utan vallningsproblem. I tävlingen deltog ett 60-tal som livligt påhejades av sina föräldrar. Därefter fick alla sammas vid ett dagnande prisbord för att emottaga belöning. Det var femte året i följd som herrar Niels Eklund, Lennart Sundqvist och Lennart Holmer anordnade denna tävling.

### RESULTAT:

0,3 km.

Flickor födda 1961-1962

1. Marina Fällgren 4,08, 2. Helen Andersson 7,36.

0,3 km

Flickor födda 1959-1960

1. Lena Lundström 3,00, 2. Carina Wallin 3,15 3. Inga-Lill Dahlbäck 3,40.

0,3 km.

Pojkar födda 1961-1962

1. Erik Norberg 5,22, 2. Stefan Olsson 6,18, 3. Dan Nettervik 9,34

0,3 km

Pojkar födda 1959-1960

1. Mikael Malmström 4,23, 2. Lars Edman 6,22, 1 km.

Flickor födda 1957-1958

1. Eva Nordqvist 3,45, 2. Chris Nettervik 3,47 3. Catrin Holmer 4,02.

1 km.

Flickor födda 1955-1956

1. Erika Asplund 3,27, 2. Berit Westerlund 4,19 3. Elisabeth Hemström 4,23.

1 km

Pojkar födda 1957-1958

1. Ulf Damn 3,35, 2. Kent Nyberg 3,56, 3. Hans Sundqvist 3,58, och Mikael Carnbro 3,58

2 km.

Pojkar födda 1955-1956

1. Jan-Olof Eklund 3,01, 2. Sune Hürnberg 3,12, 3. Christer Hamrin 3,35.

2 km.

Flickor födda 1953-1954

1. Lena Asplund 6,40, 2. Karin Hemström, 6,54, 3. Christina Pettersson 7,23.

2 km.

Pojkar födda 1953-1954

1. Claes-Göran Sundqvist 5,29 2. Tomas Hamrin 6,16, 3. Mats Ekman 6,49.

2 km.

Pojkar födda 1951-1952

1. Lars Eliasson 5,39, 2. Nils Strandqvist 6,02, 3. Stig Westin 7,09.

13/3  
1966

En tid hyrde Svenska Frälsningsarmén lokalen Brännvägen 19. Då besökte många deras möten med sång, musik, lotterier och givetvis kaffe samt andlig vederkvickelse.

Allt detta hände under 60- och 70-talet. Eftersom med åren den trio som startat nöjeskommittén börjades tröttna kom en del nya namn med i bilden, Sune Olsson, Egon Dyrén, Carl Bertil Öberg och Bengt Sören Bergmantog över verksamheten.

Vid årsstämman 1974 framförde programkommittén förslag att anordnandet av julfest och barnskidtävling inom bostadsrättsföreningen skulle upphöra, med anledning av det för närvarande ringa barnantalet. Årsstämman beslutade enligt förslaget och därmed upphörde en tradition som varit sedan år 1960.

Glädjande nog bildades på nytt en festkommitté vid föreningsstämman 1999, bestående av Ingrid Leek, Eivor Lidén, Eva Andersson och Rolf Westerlund. De har ordnat adventskaffe, ordnat kaffe och kaffebröd vid årsstämmor samt anordnat surströmmingsfester. Hoppas att traditionen fortsätter.

### Några större frågor

År 1986 installerades en värmepumpänläggning med återvinning från frånluftsfläktar av Kinex AB. Det visade sig var en god investering. En av de två värmepannorna skrotades när anläggningen monterades. Oljeförbrukningen kunde halveras på grund av den makalösa manicken, men den fordrade rätt mycket tillsyn. Anläggningen var i drift till år 2000 när bostadsrättsföreningen kopplades in på fjärrvärmenätet. En anledning var att värmepumpen tjänat ut och att den årliga översynen av värmepumpen började bli väl kostsam.



**"TROLLADE"  
BORT SIN  
OLJENOTA**  
— Lyckad energibesparing  
som kostar 1,5 miljoner

**Faktiska siffror**

Den tidigare värmepumpen i den gamla bostadsrättsföreningen i Brännvägen 19 i Södertälje hade varit i drift sedan 1986. Den hade kostat 1,5 miljoner att installera och hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år.

Den tidigare värmepumpen i den gamla bostadsrättsföreningen i Brännvägen 19 i Södertälje hade varit i drift sedan 1986. Den hade kostat 1,5 miljoner att installera och hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år.

Den tidigare värmepumpen i den gamla bostadsrättsföreningen i Brännvägen 19 i Södertälje hade varit i drift sedan 1986. Den hade kostat 1,5 miljoner att installera och hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år. Den hade varit i drift i 14 år.

# Tala om en makalös manick...

## Ny teknik medförde sparre rekord

**HÄRNÖSAND (VA)** Mästare på att spara energi. Det skulle man kunna kalla bostadsrättsföreningen Krokvägen 1 i Härnösand som på fyra år har minskat den årliga oljeförbrukningen från 220 till 30 kubikmeter!

— Från början var det ett visst motstånd när vi diskuterade att försöka sänka kostnaderna för energin, men i dag tror jag inte att det är någon som ångrar sig, säger Anders Hultgren, vicevärd i bostadsrättsföreningen.

Med hjälp av en dator, en avancerad värmepump, isolerade vind- och regelryttor och isolering har föreningen nästan halverat oljeförbrukningen.

I bostadsrättsföreningen ingår fem fastigheter, byggda i mitten av 60-talet och med sålides krav på isolering och uppvärmning.

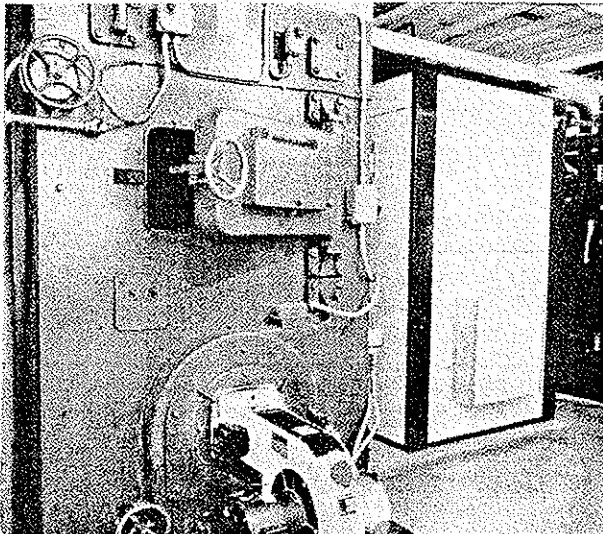
För sex år sedan diskuterade föreningen om man skulle satsa på att försöka få ned oljekonsumtionen, men tvivlan var stor. Föreningen var mer eller mindre harkull och de flesta menade att det skulle bli för kostsamt att minska oljeförbrukningen. Via två årsmöten i rad kastades förslaget i papperskorgen, även vid det tredje

bedräde föreningen att satsa.

### • 500 kr billigare

— Om vi hade kört på med olja, hade vi inte haft råd att bo kvar. För min del skulle hyran ha varit upppe i 2.500 kronor för vår fyramånat. I dag betalar vi 1.960 kronor, säger Anders Hultgren.

Den dåliga ekonomin i föreningen innebär att man började med de minst kostsamma åtgärderna. Vattentemperaturen sänktes, först hade det varit 25 grader varmt. Senare åtgärd gjordes också i trapphusen. Tillslutnings med kommunens energisparare utarbetades ett åtgärdsprogram.



Till höger oljepannan som används under vintern och bredvid står den nya värmepumpen. 1982 förbrukade bostadsrättsföreningen Krokvägen 1 över 200 kubikmeter olja varje år. I dag är man nere i 30 kubikmeter.

Foto: BJÖRN GRANQVIST

Förutom temperaturåtkontroll i garage och trapphus satsade man på att isolera fönster och dörrar, monterade tätningslister av till-kongummi, installerade termostatter, isolerade vindsvåningen och reglrade in ventilationsystemet.

Genom dessa relativt enkla åtgärder lyckades man pressa ned oljekonsumtionen till 130 kubikmeter.

### • Bytte panna

Nasta steg blev att byta ut oljepannorna till en värmepump. All ventilationsluft från de 78 lägenheterna togs tillvara och samlades upp i speciella "batterier" och som sedan skickas vidare till en stor värmepump.

För några månader sedan togs värmepumpen i drift, den är unik eftersom den kan ta emot nästan

100 procent av all ventilationsluft i de fem fastigheterna.

I dag ligger oljeförbrukningen — den årliga — på ca 30 kubikmeter. Under sommaren är oljepannan stängd och då klarar värmepumpen av att värma upp alla fastigheter.

Regleringen av värmepumpen, fördelningen av varmvatten och tilluften sker via en liten mikroprocessor. Med ett enkelt tryck på terminalen kan man t.ex. få fram temperaturen i lägenheterna och många andra viktiga data.

### • Halverad kostnad

1984 kostade uppvärmningen 320.000 kronor och i år räknar man med att den ska stanna på 160.000 kronor, inklusive den investering som gjorts i den nya anläggningen.

Olle Lindholm, energispecialist vid K-konsult har jobbat med projektet tillsammans med härnösandsföretaget Kines AB.

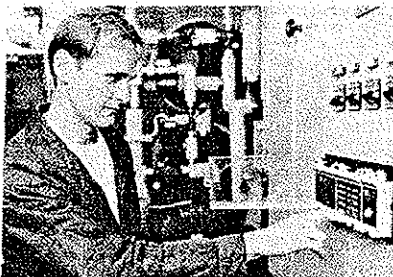
— Det här är ett nyänkande, tidigare kunde man bara ta hand om ungefär 60 procent av ventilationsluften. Men med hjälp av detta system hanterar man i nästan 100 procent, säger han.

— Längre än så har det gått till om spara energi, kan man inte komma.

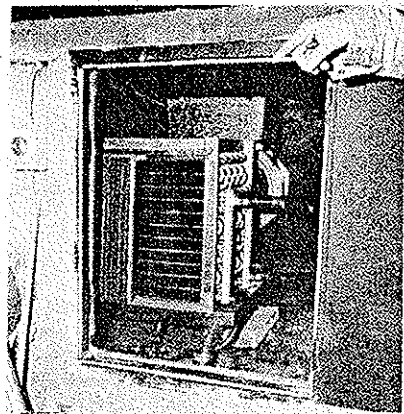
Och inom bostadsrättsföreningen är det ett stort positivt tongångar. Den nästan bankrutta föreningen har fått nya ekonomer.

— Tidigare hade vi nio pumpar som klarade av att värma husen om det var 150 grader kallt, till ingen nytta, konstaterar Anders Hultgren.

OLA THELBERG



Vicevärden Anders Hultgren har hjälp av en mikroprocessor där han kan styra och övervaka uppvärmningen i de 78 lägenheterna.



I det här batteriet samlas all ventilationsluft upp och skickas sedan vidare till värmepumpen. Det nya med systemet är att man tar tillvara på nära 100 procent av all ventilationsluft.



Björn Hellander från Kines AB demonstrerar den lilla lådan som ser till att blyesgästerna får värmt vatten. En extremt liten värmeväxlare.



# Storrenovering på Krokvägen

– till en kostnad av nio miljoner

Av EGON SUNDLÖF  
HÄRNÖSAND

Bostadsrättsföreningen Krokvägen 1 på Brännan gör en storsatsning och renoverar upp alla stammar och elledningar i totalt 78 lägenheter.

Alla kök, toaletter och duschrum får nya ledningar och golv, ett omfattande arbete som görs av Bygg AB Lennart Eriksson, Kramfors.

– Det kostar föreningen nio miljoner kronor, men vi hade lite sparat och får väl samtidigt höja hyran något, säger paret Ingrid och Birger Leek som har sin bostad här.

## Bor i sommarstugan

– Men under ombyggnadstiden bor vi i sommarstugan ute i Ulevik. Där att vi har den, för det lever om ganska mycket när de bilar upp betonggolven, tillägger de.

Arbetsledare är Anders Nyberg:

– Vi har nu upp emot 15 anställda här, men det kommer att bli fler allt eftersom vi kommer igång. Efter ett tag kommer vi att jobba i tre huslängor samtidigt.

– Det är ett ganska omfattande jobb där vi öppnar väggar, bilar upp golv och drar nya ledningar. Vi ska även byta alla entrédörrar. Tanken är att folk ska kunna bo kvar under tiden eftersom det finns både duschrum och toaletter i de gamla lä-



VI BETALAR NIO MILJONER. Berättar makarna Ingrid och Birger Leek, som under ombyggnadstiden bor i sommarstugan. "Vi" är lika med bostadsrättsföreningen.

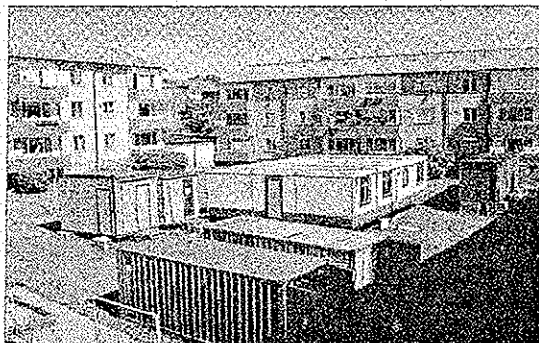
FOTO: EGON SUNDLÖF



NYA GOLV. – Ganska kul jobb, säger Anders Eriksson från Alnö.

upp utanför, redovisar Anders Nyberg.

Målsättningen är att allt ska vara färdigt till i slutet av november, vilket innebär att det inte blir någon semesterstängning.



HELA KVARTERET. Alla 78 lägenheter får nya stammar, elledningar och entrédörrar samt nya golv i bad och duschrum.

Lokalen Krokvägen 7 har upprustats med nydragen el, nytt kök med utrustning. Vidare är lokalen målad och tapetserad. Ett rum har utrustats med sängar för övernattnig. När man bor i lägenhet kan det vara besvärligt att ta emot övernattande gäster men genom möjligheten att billigt hyra övernattningsrummet bör detta problem vara löst. Medlemmarna uppmanas att hyra lokalen för fester etc. för en billig penning.

Bostadsrättsföreningen hade heltidsanställd fastighetsskötare från 1956 till år 2000. Arnold Häggblad var anställd från 1956 till år 1966 = 10 år, då han slutade på grund av sjukdom. Holger Nilsson var anställd från 1970 till 2000 = 30 år, när han slutade med pensionering. Kortare perioder mellan Häggblad och Nilsson tjänstgjorde Vilhelm Landström och Johan Norberg. Efter det att föreningen under 2000 övergått till fjärrvärmeanslutning och vår fastighetsskötare gått i pension har efter upphandling HSB anlåtats för fastighetsskötsel och trappstädning. Det har visat sig vara en bra lösning.

### **Några tankar om framtiden**

Problemen har varit många under de gångna 50 åren men med god sammanhållning har de gått att lösa. Bilismen kommer att bli ett av de större utmaningarna i framtiden. Samtidigt som vi måste bevara den fina yttre miljön med park- och lekomyråden och önskar att barnfamiljer åter flyttar hit kommer krav att ställas från bilisterna. Ingen bland de kloka herrarna vid AB Härnöverken eller bland stadens höjdare kunde på 50-talet sia in i framtiden och dess utveckling. Behovet av parkeringsplatser har visat sig bli större och större med åren eftersom bilägande är vanligare nu än förr. Föreningen har under de senaste åren fortlöpande ökat antalet parkeringsplatser och det arbetet kommer att fortgå även framöver.

Under det kommande året planeras ett utbyte av fönster i fastigheterna. Fönstren börjar bli slitna och många upplever problem med inläkande vatten. Någon gång under de kommande åren blir det sannolikt aktuellt att byta tak men i övrigt bör inga större arbeten vara förestående under den närmast överskådliga tiden. Försäljningar av lägenheter i föreningen visar att priserna på våra lägenheter är höga och lägenheterna verkar lätta att sälja. Vi bor alltså i en attraktiv bostadsrättsförening och om det löpande underhållet sköts även i framtiden kan nog föreningen se ganska ljusst på framtiden.

